

Γραπτές προαγωγικές εξετάσεις Α' τάξης

Εξεταζόμενο μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα.

ΚΕΙΜΕΝΟ: Από το βιβλίο του Σπ. Κούκου «Πειστικός Λόγος» σελ. 408-409.

ΤΙΤΛΟΣ: <<Ο διάλογος μας βοηθά να προσεγγίσουμε την αλήθεια>>.

Από ανάγκη ή από περιέργεια ο άνθρωπος θέλει να εξερευνά το άγνωστο, να ξεδιαλύνει το μυστήριο, να γνωρίζει αυτό που κάθε φορά κρύβεται, που λανθάνει. Με λίγα λόγια, θέλει να μαθαίνει την αλήθεια. Εξαιτίας της επιθυμίας του αυτής ερευνά διαρκώς, αλλά και επινοεί μεθόδους που τον φέρνουν πιο κοντά στο στόχο του, την αληθινή δηλαδή γνώση.

Η εύρεση, όμως, της αλήθειας δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση, παρ' όλες τις φιλότιμες και αξιόλογες προσπάθειες της σκέψης. Μολονότι η αλήθεια είναι τελικός στόχος της νόησης, ωστόσο, ανάμεσα στο <<νοειν>> και το <<είναι>>, ανάμεσα στον αντικειμενικό κόσμο και την ανθρώπινη συνείδηση, παρεμβάλλονται εμπόδια και δυσκολίες που δυσχεραίνουν την κατάκτησή της. Προκαταλήψεις, στερεοτυπικές αντιλήψεις, δογματικές πεποιθήσεις, υποκειμενικές κρίσεις, ημιμάθεια και άγνοια, σκοπιμότητες, παραποίηση από διάφορα συστήματα θεώρησης της ζωής, παραπληροφόρηση, αλλά και αδυναμίες του ανθρώπου να δεχτεί ό,τι δεν τον συμφέρει και να κατανοήσει ό,τι ξεφεύγει από την πνευματική του εμβέλεια, κρατούν την αλήθεια στο σκοτάδι.

Παρ' όλες, όμως, τις δυσκολίες, υπάρχει ένα ισχυρό, αναμφισβήτητο για την αποτελεσματικότητά του μέσο που μας βοηθά να την προσεγγίσουμε. Είναι ο διάλογος, η <<δια λόγου>> ανταλλαγή γνώσεων, αντιλήψεων και συναισθημάτων. Είναι η πληρέστερη μορφή επικοινωνίας που έδωσε την πρώτη ουσιαστική ώθηση στη ζωή, βγάζοντας τον άνθρωπο από την απομόνωση. Υπήρξε αυθόρμητη εδωχέωση απελευθέρωσης και μέσο αναγκαίο για την κοινωνική ζωή. Πέρα από τη απλή επικοινωνία, ο διάλογος έδωσε και μας δίνει τη δυνατότητα να συζητήσουμε τα προβλήματά μας, να ερμηνεύσουμε τους νόμους της ζωής, να περιγράψουμε και να γνωρίσουμε με το συνάνθρωπό μας το περιεχόμενο και τις αξίες της. <<Ο διάλογος είναι μια κυκλική κίνηση του λόγου γύρω από την αξία της ζωής και τα χρέη της>>.

Εκτός από το χώρο της επιστήμης, και στις καθημερινές μας ανααστροφές, όταν συζητούμε ένα συγκεκριμένο θέμα με άλλους συνομιλητές, έχουμε την ευχέρεια να δοκιμάσουμε τις απόψεις μας, τις ερμηνείες μας, να τις επαληθεύσουμε ή να τις αντικαταστήσουμε με άλλες πιθανότερες ή πληρέστερες. Η συζήτηση, αν δεν υπάρχει εμπάθεια, αδιαλλαξία και δογματισμός γίνεται ομαδική αναζήτηση. Ανοίγει περισσότερο και φωτίζει το δρόμο της έρευνας και, επισημαίνοντας τις δυσχέρειες, μας οδηγεί ταχύτερα και ασφαλέστερα στη ζητούμενη λύση, όπου μόνοι μας θα φτάναμε πολύ αργά ή δε θα φτάναμε ποτέ. Ο προβληματισμός μας ανανεώνεται και οι απορίες στοιβάζονται αλληπάλληλες στην καλοπροαίρετη διάθεση. <<Για το εν εγρηγόρσει πνεύμα δεν υπάρχουν λύσεις ανέκκλητες, τελικές, παρά μόνο προσωρινές αναπαύσεις, μικρά διαλείμματα σε πορεία που προχωρεί όχι ίσια και ομαλά, αλλά περίπλοκα και ανώμαλα, με θέσεις και αντιθέσεις, καταφάσεις και αρνήσεις, παραδοχές και απορρίψεις προς ένα ιδεατό τέρμα, απομακρυνόμενο όσο πλησιάζουμε, σαν τις ψευδοισθήσεις της ερήμου>>. Με τον αντίλογο ο νους προωθείται προς νέα ευρήματα, είτε διασκελίζοντας τα εμπόδια που του αντιστέκονται, είτε διευρύνοντας τις έννοιές του, για να συμπεριλάβει τα στοιχεία που έχουν μείνει έξω από την περίμετρο των σχηματισμών του.

ΘΕΜΑΤΑ

Α Να γράψετε την περίληψη του κειμένου. (100 περίπου λέξεις)

(μονάδες 25)

B 1. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο του κειμένου.

(μονάδες 5)

B 2. Να αναπτύξετε το νόημα της παρακάτω περιόδου του κειμένου σε μια παράγραφο 40-50 λέξεων. «Ο διάλογος είναι μια καλετική κίνηση που αλληλοεπιδράει με τον κόσμο και τον άνθρωπο, αλλάζει τον λόγο γύρω από την αξία της ζωής και τα χρέη της»

(μονάδες 5)

B 3. Να γράψετε ένα συνώνυμο για την κάθε λέξη από τις παρακάτω: επινοεί, δυσχεραίνουν, πληρέστερη, αναγκαίο, ερμηνεύουμε.

(μονάδες 5)

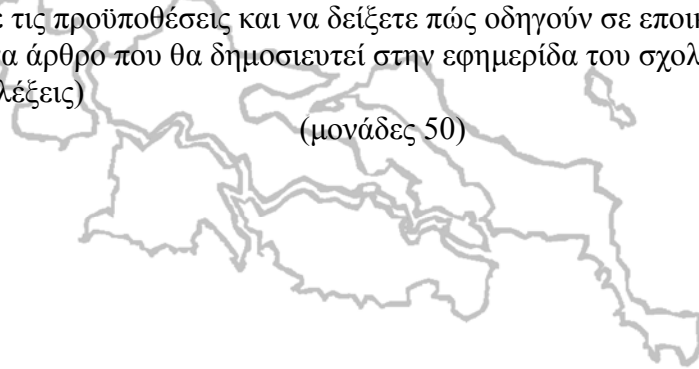
B 4. Να γράψετε τις διαρθρωτικές λέξεις του κειμένου που βοηθούν στην ομαλή μετάβαση από τη μία παράγραφο στην άλλη καθώς και τη νοηματική σχέση που εκφράζουν.

(μονάδες 5)

Γ. Για να είναι ο διάλογος γόνιμος και εποικοδομητικός απαιτούνται προϋποθέσεις αντικειμενικές (ελευθερία λόγου, δημοκρατικό κλίμα, λειτουργία δημοκρατικών θεσμών) όσο και ατομικές (προσωπικότητα, συμπεριφορά συνμιλητή).

Να αναλύσετε τις προϋποθέσεις και να δείξετε πώς οδηγούν σε εποικοδομητικό διάλογο, σ' ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας. (400 περίπου λέξεις)

(μονάδες 50)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006